

1945 – A MI TÖRTÉNETÜNK

Dédanyám

Anyai Dédanyám (1915-2001) szüleivel és fivérével Budapesten a Déli pályaudvarhoz közeli lakásukban élt. 1938-ban szerzett diplomát a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen Fizika-Kémia Szakon. Öccse, 1942-ben alighogy megszerezte jogi diplomáját a Pázmány Péter Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi karán, a frontra került a Magyar Királyi Honvédség vasútkísérő gépkocsizó lövészeként.

Míg édesanyja az 1944-es ostrom ideje alatt Budapesten tartózkodott, hogy ápolja az idős nagymamát, édesapja magas beosztású pénzügyi tisztviselő lévén 1944. decemberében a Szálasi-kormány kiűritési parancsára Ausztriába, Gmundenbe került lányával (a Dédanyámmal), az egyre sűrűbb bombázások, és a közeledő orosz front miatt. A Szentkoronát, az Aranyvonatokat, képtárak, múzeumok kincseit, leszerelt gyárak felszereléseit egyetemi hallgatókat, leventéket is így menekítették a háború végső napjaiban! Gmunden tóparti kisvároskában közel 30 ezernyi menekült zsúfolódott össze, már képtelenek voltak ellátni a menekülőket.

Ükanyám

Dédanyám emlékei szerint:

„Az úton rengeteg jármű torlódott. Kézzel húzott kiskocsik, biciklik, lovaskocsik, civil- vagy katonai járművek. Menet közben több ízben orosz vadászgép repült el felettük, géppuska sorozatot adott le rájuk. A teherautóról ilyenkor az utasok leugráltak, ki hol tudott, megbújva keresett fedezéket a teherautó alatt, vagy fák törzse-, bokrok mögött. Nagyon félt. Útközben az út szélén csontsovány, félmeztelen munkaszolgálatos emberek védelmi sáncot ástak. A határnál a határt őrző katonák leszállították őket. Az utasok a földre kellett rakják csomagjukat. A katonák a csomagokat felbontva az értékeőbb tartalmukat elkobozták.

Gmunden-ben kis szobát kaptak, hetente egy kis cipó volt a porciójuk, melyet be kellett osztaniuk. Később a megszálló amerikaiak már cigarettát és csokoládét is osztottak.”

Ükapám

1945 őszén térhetett haza. Az apa csak később, kényszerű, orosz szűrőtáborban töltött idő után soványan, legyengülve érkezett meg.

Itthon Dédanyámnak szembesülnie kellett azzal, hogy lakásuk bombatalálatot szenvedett – lakhatatlanná vált. Nagymamája a bombatalálat során az óvóhelyen rekedt, megfulladt. Öccse a katonai szolgálat során szovjet hadifogságba került. Tisztviselő édesapját családjával együtt osztályidegennek minősítették: megromlott egészséggel nyugdíj nélküli elbocsátásra, ún. „B-listára” került. Az államosított, kifosztott, balatoni nyaralójukban húzták meg magukat, melyet hamarosan négy tagú családdal kellett megosztaniuk. Szülei jövedelem nélkül maradtak egy kőpadlós, alapincézetlen, a téli hónapban dobkályhával is kifűthetetlen szobában.

Támogatnia kellett őket anyagilag. 1945-től a IX. kerületi Illatos úton levő Vegyiművekben dolgozott.

Öccse ez idő alatt három hírhedt orosz fogolytábor is megjárta: Kondrovo, Ludinovo, Kaluga. 1947 őszén szabadulhatott. Hadifogságából hazatérve a győri Bíróságon kapott állást.

Mindannyian becsületes magyar állampolgárként éltek. A Kádár rendszer konszolidációja során édesapja 8,5 év pereskedés után visszakapta balatoni nyaralóját, 1958-tól nyugdíjat is kapott. Gyermekai elismerten dolgoztak, családot alapítottak és hasznos tagjai voltak az új rendszernek.

Budapest, 2021. 01. 31.

Ferencz Bulcsú